

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра правосуддя

«Затверджую»

Завідувач кафедри

М.М. Ясинок

16" 06 2020 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Актуальні проблеми адміністративного права

Галузь знань: 08 Право

Освітня програма: Право

Спеціальність: 081 Право

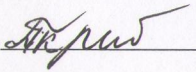
Кваліфікація: Доктор філософії (PhD)

Факультет: Юридичний

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» для аспірантів за спеціальністю 081 Право, кваліфікація: Доктор філософії (PhD)

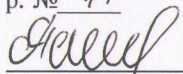
Розробник:

д.ю.н., професор кафедри правосуддя Кравцова Т.М.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри правосуддя.

Протокол від 26.06 2020 р. № 17

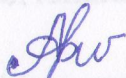
Завідувач кафедри правосуддя

(підпис)

М.М.Ясинок

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(І.В.Арістова)

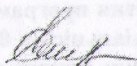
Зав. відділу аспірантури та докторантури

(І.В. Лозинська)

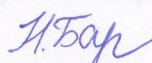
Зав. відділу якості,

ліцензування та акредитації

(І.Д. Скляр)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(Н.М. Бараник)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.07 2020 р.

- академії банківської справи. Науково-практичний журнал. Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". Суми : ДВНВ "УАБС НБУ". № 2 (7). 2012. С. 18-22
7. Кагановська Т. Є. Організаційно-правові засади професійного розвитку державних службовців. *Правовий вісник Української академії банківської справи. Науково-практичний журнал.* Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". Суми : ДВНВ "УАБС НБУ", № 2 (7). 2012. С. 11-17
 8. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: Навчальний посібник. 3-є вид., стереот. К. : Правова єдність, 2016. 488 с.
 9. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд по правам человека. *Право, практика, коментарий : научно-популярне видання.* Харків : Право, 2017. 600 с.
 10. Адміністративне право: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Законодавство станом на 1 грудня 2019 р. / Ю. П. Битяк та ін. 5-е вид., доп. та перероб. Харків : Право, 2020. 192 с.
 11. Агапов А. Б. Административная ответственность: Учебник. 6-е изд., перераб. и доп. М. : Юрайт, 2016. 365 с.
 12. Основи публічного адміністрування: Навчальний посібник / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіна. Харків : Право, 2018. 172 с.
 13. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : Навчально-методичний посібник. Ін-т підг. кадрів ДСЗ України. К. : Вид-во Ліра-К , 2020. 268 с.
 14. Задихайло О. А. Адміністративне право України (Загальна частина): Навчальний посібник. Харків : Право, 2016. 314 с.
 15. Константин О.В. Джерела адміністративного права України. - *Рукопис: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право.* Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, Харків, 2000.
 16. Мельниченко Б. Б. Адміністративно-правове забезпечення публічного управління: європейські стандарти та їхня адаптація в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.* Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Київ, 2020. 426 с.
 17. Миколаєць В. А. Концептуальні основи зразкових та типових справ у адміністративному судочинстві. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.* Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Київ, 2020. 452 с.
 18. Комісаров С. А. Адміністративно-правове забезпечення публічного порядку в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.* Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Київ, 2020. 415 с.
 19. Крижановська В. А. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи. – *На правах рукопису.* Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. Львів, 2016. 256 с.
 20. Губанов О.О. Юридична відповідальність публічних службовців: порівняльно-правове дослідження. – *Рукопис.* Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2020. 432 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 08 Право (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 081Право (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		2020-2021-й	
Загальна кількість годин - 150		Курс	
		2	
		Семестр	
		3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3.4 самостійної роботи студента - 1.5	Кваліфікація: Доктор філософії (PhD)	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
			-
		Самостійна робота	
100 год.			
Вид контролю: Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 42% / 49% (36/54)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння аспірантами комплексу сучасних знань про зміст, класифікації та найважливіші правові проблеми формування європейських правових стандартів діяльності публічної адміністрації, що сформувався в результаті європейської адміністративної конвергенції та формування Європейського адміністративного простору в XXI ст.

Завдання: сформувати у здобувачів ступеня доктора філософії результати навчання з дисципліни (див. перелік), що забезпечать досягнення ним відповідних програмних результатів навчання після завершення освітньо-наукової програми. Зокрема, формує у аспірантів спеціалізовані концептуальні знання щодо найважливіших правових проблем формування європейських правових стандартів діяльності публічної адміністрації в умовах інформаційного суспільства.

Результати навчання з дисципліни (РНД)

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант буде здатен продемонструвати:

- знання основних понять та видів європейських стандартів діяльності публічної адміністрації, розуміння предметної сфери та сучасних правових проблем діяльності публічної адміністрації;
- розуміння основних положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 1950 року та Протоколів до неї (далі – Конвенція), знання категоріального апарату і змісту базових категорій захисту прав людини в контексті взаємовідносин із суб'єктами публічної адміністрації;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати правові проблеми, пов'язані з розбіжностями у тлумаченні, застосуванні правових норм, що визначають європейські стандарти діяльності публічної адміністрації, розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/ недостатньої інформації та суперечливих вимог
- здатність виявляти, ставити та вирішувати правові проблеми, пов'язані з розбіжностями у тлумаченні, застосуванні правових норм, що визначають європейські стандарти діяльності публічної адміністрації, розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/ недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- уміння виробляти правові позиції для розв'язання правових проблем і практичних ситуацій, брати відповідальність за запропоновані інновації та обґрунтовувати їх доцільність з урахуванням сучасного рівня розвитку професійного знання і практик, проводити оцінку стратегічного розвитку адміністративно-правового регулювання публічного адміністрування.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та практичні проблеми адміністративного права та адміністративно-правового регулювання.

Тема 1. Сутність і напрямки розвитку адміністративного права.

Становлення механізму застосування адміністративного права. Мета і задачі курсу «Актуальні проблеми адміністративного права». Предмет курсу «Актуальні проблеми адміністративного права». Огляд правової основи в цій сфері.

Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення перспективи.

Тема 2. Концепція верховенства права у публічному адмініструванні - основа розвитку публічного права України

Поняття та зміст принципу верховенства права у публічному адмініструванні. Складові принципи верховенства права.

Конвенція з основоположних прав і свобод людини та рішення ЄСПЛ як джерело адміністративного права. Принципи тлумачення ЄСПЛ.

Тема 3. Принципи адміністративного права

Основні принципи належного врядування. Принцип забезпечення участі в ухваленні рішень і належного реагування. Принцип відкритості й прозорості. Принцип добросовісності й етичної поведінки. Принципи ефективності, компетентності й спроможності. Принцип інноваційності та відкритості до змін. Принцип сталості та довгострокової орієнтованості. Принципи поваги до прав людини та культурної різноманітності. Принципи забезпечення соціальної згуртованості й підзвітності.

Тема 4. Суб'єкт публічного адміністрування (адміністративний орган) як суб'єкт адміністративного права

Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. Поняття «суб'єкт публічного адміністрування» (адміністративний орган). Ознаки суб'єкта публічного адміністрування. Групи суб'єктів публічного адміністрування.

Компетенція суб'єкта публічного адміністрування. Повноваження суб'єктів публічного адміністрування. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування адміністративних повноважень.

Повноваження окремих суб'єктів публічного адміністрування. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади. Система органів виконавчої влади. Рівні органів виконавчої влади в Україні. Кабінет Міністрів України. Система центральних органів виконавчої влади. Міністерства. Інші центральні органи виконавчої влади. Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. Місцеві державні адміністрації. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади. Військово-цивільні адміністрації. Суб'єкти місцевого самоврядування.

Тема 5. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права

Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права. Види приватних осіб. Громадяни України. Іноземці, особи без громадянства. Фізичні особи-підприємці. Підприємства, установи, організації тощо як суб'єкти адміністративного права.

Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Адміністративна деліктоздатність. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи.

Суб'єктивне публічне право. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи. Право на участь в ухваленні рішень. Право на звернення. Право на доступ до публічної інформації. Право на свободу мирних зібрань. Право на свободу об'єднань.

Модуль 2. Актуальні питання імплементації європейської моделі публічного адміністрування в Україні.

Тема 6. Реалізація владних управлінських функцій у світлі концепції верховенства права.

Проблемні питання визначення поняття «владні управлінські функції». Здійснення владних управлінських функцій як головна сутнісна ознака суб'єкта владних повноважень.

Адміністративні послуги та сервісні повноваження. Адміністративний примус.

Підстави втручання держави у права людини у світлі Конвенції з прав людини та практики ЄСПЛ.

Алгоритм перевірки правомірності втручання суб'єктів владних повноважень у права людини.

Тема 7. Розвиток правових інструментів публічного адміністрування в Україні.

Поняття, ознаки та види правових інструментів публічного адміністрування. Нормативно-правові акти суб'єктів публічного адміністрування: поняття, нормотворчі повноваження суб'єктів публічного адміністрування, характеристика нормотворчих проваджень. Адміністративні акти: поняття, принципи, правове регулювання, структура.

Поняття адміністративної процедури. Види адміністративних процедур. Учасники адміністративної процедури. Принципи адміністративної процедури як критерії судової оцінки діяльності публічної адміністрації, походження цих принципів, джерела.

Тема 8. Прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби

Адміністративні спори щодо відмови у прийнятті громадянина на публічну службу, з приводу проходження публічної служби та поновлення на роботі. Застосування норм спеціальних законів при розгляді адміністративних справ з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби. Спори публічних службовців пов'язані з ліквідацією публічних органів.

Юрисдикційне визначення окремих категорій справ. Строк звернення до адміністративного суду. Строки розгляду даної категорії.

Судова практика та правові позиції Верховного Суду. Практика ЄСПЛ у справах, які стосуються спорів державних службовців.

Тема 9. Актуальні питання правового регулювання реалізації свободи вираження поглядів та права на доступ до публічної інформації

Свобода вираження поглядів (стаття 10 Конвенції). Сфера дії статті 10. Роль преси в демократичному суспільстві. Одержання, передача та розповсюдження інформації та ідей. Факти та оціночні судження. Недостовірна інформація. Спростування інформації. Інформація про публічних осіб. Межі критики різних категорій осіб. Обмеження свободи виявлення поглядів. Виправданість втручання. Вимоги пункту 2 статті 10 Конвенції.

Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації.

Найбільш розповсюджені категорії спорів: ненадання суб'єктом владних повноважень відповіді на інформаційний запит; адміністративні спори щодо порушення строку розгляду інформаційного запиту; спори щодо надання неповної інформації на запит; спори щодо ненадання суб'єктами владних повноважень відповіді на інформаційне звернення, у зв'язку з тим, що інформація є конфіденційною або для службового використання.

Практика Європейського Суду з прав людини щодо справ, пов'язаних із доступом до публічної інформації (право на свободу вираження поглядів)

Тема 10. Актуальні питання розгляду спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про накладення адміністративних стягнень

Природа справ про адміністративні правопорушення. Компетенція адміністративних судів щодо контролю за адміністративними органами у таких справах. Предмет оскарження. Особливості процедури розгляду таких справ адміністративними судами: строк оскарження, підсудність, докази і доказування, строк розгляду.

Основні критерії оцінювання діяльності адміністративного органу. Типові порушення з боку адміністративних органів (матеріально-правові, процедурні).

Обрання належного способу судового захисту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма 3-й семестр						Заочна форма					
	Усьо- го	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні та практичні проблеми адміністративного права та адміністративно-правового регулювання												
Тема 1. Сутність і напрями розвитку адміністративного права та судочинства.	9	2	2			10						
Тема 2. Концепція верховенства права у публічному адмініструванні - основа розвитку публічного права України	9	2	2			10						
Тема 3. Принципи адміністративного права	9	2	2			10						
Тема 4. Суб'єкт публічного адміністрування (адміністративний орган) як суб'єкт адміністративного права	18	2	4			10						
Тема 5. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права	9	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 1	54	10	12			50						
Модуль 2. Актуальні питання імплементації європейської моделі публічного адміністрування в Україні												
Тема 6. Реалізація владних управлінських функцій у світлі концепції верховенства	18	2	4			10						

права.												
Тема 7. Розвиток правових інструментів публічного адміністрування в Україні.	18	2	4			10						
Тема 8. Прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби	10	2	4			10						
Тема 9. Актуальні питання правового регулювання реалізації свободи вираження поглядів та права на доступ до публічної інформації	10	2	2			10						
Тема 10. Актуальні питання розгляду спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про накладення адміністративних стягнень	10	2	4			10						
Разом за змістовим модулем 2	54	10	18			50						
Усього годин	150	20	30			100						

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Теоретичні та практичні проблеми адміністративного права та адміністративно-правового регулювання	
1	Тема 1. Сутність і напрямки розвитку адміністративного права та судочинства. План: Становлення механізму застосування адміністративного права та судочинства. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування.	2
2	Тема 2. Концепція верховенства права у публічному адмініструванні - основа розвитку публічного права України План: Поняття та зміст принципу верховенства права у публічному адмініструванні. Конвенція з основоположних прав і свобод людини та рішення ЄСПЛ як джерело адміністративного права.	2
3	Тема 3. Принципи адміністративного права	2

	1. Поняття та значення принципів адміністративного права. 2. Основні принципи належного врядування.	
4	Тема 4. Суб'єкт публічного адміністрування (адміністративний орган) як суб'єкт адміністративного права 1. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. 2. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування. 3. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади. 4. Система органів виконавчої влади. 5. Суб'єкти місцевого самоврядування. 6. Правове регулювання державної служби. 10	2
5	Тема 5. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права 1. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права. 2. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи 3. Суб'єктивне публічне право. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи.	2
	Разом за модулем 1	10
	Модуль 2. Актуальні питання імплементації європейської моделі публічного адміністрування в Україні	
6	Тема 6. Реалізація владних управлінських функцій у світлі концепції верховенства права. План: Здійснення владних управлінських функції як головна сутнісна ознака суб'єкта владних повноважень. Підстави втручання держави у права людини у світлі Конвенції з прав людини та практики ЄСПЛ. Алгоритм перевірки правомірності втручання суб'єктів владних повноважень у права людини.	2
7	Тема 7. Розвиток правових інструментів публічного адміністрування в Україні. План: Поняття, ознаки та види правових інструментів публічного адміністрування. Поняття адміністративної процедури. Принципи адміністративної процедури як критерії судової оцінки діяльності публічної адміністрації, походження цих принципів, джерела.	2
8	Тема 8. Прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби План: Адміністративні спори щодо відмови у прийнятті громадянина на публічну службу, з приводу проходження публічної служби та поновлення на роботі. Юрисдикційне визначення окремих категорій справ. Строк звернення до адміністративного суду. Строки розгляду даної категорії.	2
9	Тема 9. Актуальні питання правового регулювання реалізації свободи вираження поглядів та права на доступ до	2

	<p>публічної інформації</p> <p>План: Свобода вираження поглядів (стаття 10 Конвенції). Сфера дії статті 10. Роль преси в демократичному суспільстві. Одержання, передача та розповсюдження інформації та ідей. Факти та оціночні судження. Недостовірна інформація. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації. Практика Європейського Суду з прав людини щодо справ, пов'язаних із доступом до публічної інформації (право на свободу вираження поглядів)</p>	
10	<p>Тема 10. Актуальні питання розгляду спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про накладення адміністративних стягнень</p> <p>План: Природа справ про адміністративні правопорушення. Компетенція адміністративних судів щодо контролю за адміністративними органами у таких справах. Предмет оскарження. Основні критерії оцінювання діяльності адміністративного органу. Типові порушення з боку адміністративних органів (матеріально-правові, процедурні).</p>	2
	Разом за модулем 2	10
	Усього годин	20

7. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Теоретичні та практичні проблеми адміністративного права та адміністративно-правового регулювання	
1	<p>Тема 1. Сутність і напрямки розвитку адміністративного права та судочинства.</p> <p>План: Становлення механізму застосування адміністративного права та судочинства. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування.</p>	2
2	<p>Тема 2. Концепція верховенства права у публічному адмініструванні - основа розвитку публічного права України</p> <p>План: Поняття та зміст принципу верховенства права у публічному адмініструванні. Конвенція з основоположних прав і свобод людини та рішення ЄСПЛ як джерело адміністративного права.</p>	2
3	<p>Тема 3. Принципи адміністративного права</p> <p>1. Поняття та значення принципів адміністративного права. 2. Основні принципи належного врядування.</p>	2
4	<p>Тема 4. Суб'єкт публічного адміністрування (адміністративний орган) як суб'єкт адміністративного права</p> <p>8. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування.</p>	4

	<p>9. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування.</p> <p>10. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади.</p> <p>11. Система органів виконавчої влади.</p> <p>12. Суб'єкти місцевого самоврядування.</p> <p>13. Правове регулювання державної служби.</p>	
5	<p>Тема 5. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права</p> <p>4. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права.</p> <p>5. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи</p> <p>6. Суб'єктивне публічне право. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи.</p>	2
	Разом за модулем 1	12
	<i>Модуль 2. Актуальні питання імплементації європейської моделі публічного адміністрування в Україні</i>	
6	<p>Тема 6. Реалізація владних управлінських функцій у світлі концепції верховенства права.</p> <p>План:</p> <p>Здійснення владних управлінських функцій як головна сутнісна ознака суб'єкта владних повноважень.</p> <p>Підстави втручання держави у права людини у світлі Конвенції з прав людини та практики ЄСПЛ.</p> <p>Алгоритм перевірки правомірності втручання суб'єктів владних повноважень у права людини.</p>	4
7	<p>Тема 7. Розвиток правових інструментів публічного адміністрування в Україні.</p> <p>План:</p> <p>Поняття, ознаки та види правових інструментів публічного адміністрування.</p> <p>Поняття адміністративної процедури.</p> <p>Принципи адміністративної процедури як критерії судової оцінки діяльності публічної адміністрації, походження цих принципів, джерела.</p>	4
8	<p>Тема 8. Прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби</p> <p>План:</p> <p>Адміністративні спори щодо відмови у прийнятті громадянина на публічну службу, з приводу проходження публічної служби та поновлення на роботі.</p> <p>Юрисдикційне визначення окремих категорій справ. Строк звернення до адміністративного суду. Строки розгляду даної категорії.</p>	4
9	<p>Тема 9. Актуальні питання правового регулювання реалізації свободи вираження поглядів та права на доступ до публічної інформації</p> <p>План:</p> <p>Свобода вираження поглядів (стаття 10 Конвенції). Сфера дії статті 10. Роль преси в демократичному суспільстві. Одержання, передача та розповсюдження інформації та ідей. Факти та оціночні судження. Недостовірна інформація.</p>	2

	Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації. Практика Європейського Суду з прав людини щодо справ, пов'язаних із доступом до публічної інформації (право на свободу вираження поглядів)	
10	Тема 10. Актуальні питання розгляду спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про накладення адміністративних стягнень План: Природа справ про адміністративні правопорушення. Компетенція адміністративних судів щодо контролю за адміністративними органами у таких справах. Предмет оскарження. Основні критерії оцінювання діяльності адміністративного органу. Типові порушення з боку адміністративних органів (матеріально-правові, процедурні).	4
	Разом за модулем 2	18
	Усього годин	30

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Теоретичні та практичні проблеми адміністративного права та адміністративно-правового регулювання	
	Тема 1. Сутність і напрямки розвитку адміністративного права та судочинства. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення перспективи.	10
	Тема 2. Концепція верховенства права у публічному адмініструванні - основа розвитку публічного права України Принципи тлумачення ЄСПЛ.	10
	Тема 3. Принципи адміністративного права Принцип інноваційності та відкритості до змін. Принцип сталості та довгострокової орієнтованості. Принципи поваги до прав людини та культурної різноманітності. Принципи забезпечення соціальної згуртованості й підзвітності.	10
	Тема 4. Суб'єкт публічного адміністрування (адміністративний орган) як суб'єкт адміністративного права Повноваження окремих суб'єктів публічного адміністрування. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади. Система органів виконавчої влади. Рівні органів виконавчої влади в Україні. Кабінет Міністрів України. Система центральних органів виконавчої влади. Міністерства. Інші центральні органи виконавчої влади. Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. Місцеві державні адміністрації. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади. Військово-цивільні адміністрації. Суб'єкти місцевого самоврядування.	10
	Тема 5. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права Суб'єктивне публічне право. Сутність суб'єктивних публічних	10

	прав приватної особи. Право на участь в ухваленні рішень. Право на звернення. Право на доступ до публічної інформації. Право на свободу мирних зібрань. Право на свободу об'єднань.	
	Разом за модулем 1	50
	Модуль 2. Актуальні питання імплементації європейської моделі публічного адміністрування в Україні	
	Тема 6. Реалізація владних управлінських функцій у світлі концепції верховенства права. Адміністративні послуги та сервісні повноваження. Адміністративний примус.	10
	Тема 7. Розвиток правових інструментів публічного адміністрування в Україні. Види адміністративних процедур. Учасники адміністративної процедури.	10
	Тема 8. Прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби Застосування норм спеціальних законів при розгляді адміністративних справ з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби. Спори публічних службовців пов'язані з ліквідацією публічних органів. Судова практика та правові позиції Верховного Суду. Практика ЄСПЛ у справах, які стосуються спорів державних службовців.	10
	Тема 9. Актуальні питання правового регулювання щодо реалізації свободи вираження поглядів та права на доступ до публічної інформації Спростування інформації. Інформація про публічних осіб. Межі критики різних категорій осіб. Обмеження свободи виявлення поглядів. Виправданість втручання. Вимоги пункту 2 статті 10. Найбільш розповсюджені категорії спорів: ненадання суб'єктом владних повноважень відповіді на інформаційний запит; адміністративні спори щодо порушення строку розгляду інформаційного запиту; спори щодо надання неповної інформації на запит; спори щодо ненадання суб'єктами владних повноважень відповіді на інформаційне звернення, у зв'язку з тим, що інформація є конфіденційною або для службового використання.	10
	Тема 10. Актуальні питання розгляду спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про накладення адміністративних стягнень Особливості процедури розгляду таких справ адміністративними судами: строк оскарження, підсудність, докази і доказування, строк розгляду. Обрання належного способу судового захисту.	10
	Разом за модулем 2	50
	Разом за рік	100

11. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, переказ, складання плану, конспектування, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація.

1.3. **Практичні:** практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний.*

2.2. *Методи синтезу.*

2.3. *Індуктивний метод.*

2.4. *Дедуктивний метод.*

2.5. *Традуктивний метод.*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний* (чи проблемно-інформаційний)

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Репродуктивний*

3.4. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).

12. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального

завдання :

- навчально-дослідна робота;
- навчально-практичне дослідження із презентацією результатів тощо.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								С Р С	Разом за модулі та СРС	Ате-ста-ція	Су-ма
Змістовий модуль 1 - 40 балів		Змістовий модуль 2 –30балів									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	15	85 (70+15)	15	10 0
20	20	5	5	5	5	5	5				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Навчально - методичний комплекс з дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права», на платформі Moodle, СНАУ, 2020 рік. <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4162>

15. Рекомендована література

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. Конституція України: станом на 28 січня 2016 р.: відповідає офіц. тексту. – Харків: Право, 2016. – 64 с.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р., ратифікована Законом України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції № 475/97 від 17 липня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV (в редакції від 3 жовтня 2017 року). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.
4. Кодекс належної практики у виборчих справах: міжнародний документ від 30 жовтня 2002 року; Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи; пер. з англ. на укр. мову: URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2002\)023rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2002)023rev-ukr) (дата звернення: 11.12.20 р.)
5. Копенгагенська декларація : міжнародно-правовий документ від 13 квітня 2018 року: URL: <https://zib.com.ua/files/Copenhagen-Declaration-ua.pdf> (дата звернення: 11.12.20 р.)
6. Про аналіз окремих аспектів застосування статті 3 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 22.05.2015 № 8 URL: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_vasu_8_22-05-2015/ (дата звернення: 11.12.20 р.)

7. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності : Закон України від 17 листопада 2009 року № 1559/VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 1. Ст. 2.
8. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 року (із змінами від 7 березня 2018 року). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542.
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року 3 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
10. Про громадські організації: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572/VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 29397/VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
12. Про доступ до судових рішень : Закон України № 3262-IV від 22 грудня 2006 року (редакція від 15 грудня 2017 року). *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст. 126.
13. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України № 1207-VII від 15 квітня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. Ст. 892.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
15. Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19 грудня 2014 року № 13. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-14> (дата звернення: 11.12.20 р.)
16. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV. *Голос України*. 3 серпня 2004 року. № 142.
17. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1682-18/print1509614617846442> (дата звернення: 11.12.20 р.)
18. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України № 1975–XII від 12 грудня 1991 року. *Голос України*. 1992. № 52.
19. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів (редакція від 3 серпня 2017 року) : Закон України № 3781–XII від 23 грудня 1993 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 11. Ст. 50.
20. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 року № 2782-XII. *Голос України*. 8 грудня 1992 року
21. Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України : Закон України № 2262-XII від 9 квітня 1992 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 29 Ст. 399.
22. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України № 2493–III від 7 червня 2001 року. *Офіційний вісник України*. 2001. № 26. Ст. 1151.
23. Про національну поліцію : Закон України № 58-VIII від 2 липня 2015 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
24. Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації : Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 29 вересня 2016 року № 10. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0010760-16> (дата звернення: 11.12.20 р.)
25. Про прокуратуру : Закон України № 1697-VII від 14 жовтня 2014 року (редакція 19 листопада 2017 року). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
26. Про дипломатичну службу : Закон України № 2728-III від 20 вересня 2001 року (редакція від 20 січня 2018 року). *Урядовий кур'єр*. 2001. № 194.

27. Про державну службу : Закон України № 889-ХІІ від 5 грудня 2015 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
28. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 № 2297/VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481.
29. Про захист конституційних прав громадян на землю : Закон України №2375-IV від 20 січня 2005 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 10. Ст.194.
30. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 № 393/96-ВР (редакція від 5 жовтня 2016 року). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
31. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 № 2657/ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
32. Про Конституційний Суд України : Закон України № 2136-VIII від 13 липня 2017 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
33. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: Указ Президента України від 10 травня 2006 року № 361/2006 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/361/2006> (дата звернення: 11.12.20 р.)
34. Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів: Постанова Пленуму ВАСУ № 8 від 20 травня 2013 року // Вищий адміністративний суд України : офіц. вебсайт. Пленум Вищого адміністративного суду України: сторінка-рубрика. URL: www.vasu.gov.ua. Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/ua/plenum__vas.html?_m=publications&_t=rec&id=2875 (дата звернення: 11.12.20 р.)
35. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України № 1403VIII від 2 червня 2016 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 29. Ст. 535.
36. Про правове врегулювання відносин щодо реалізації права на мирні зібрання: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 22.05.2015 № 5 URL: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_vasu_5_22-05-2015/ (дата звернення: 11.12.20 р.)
37. Про практику застосування адміністративними судами окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду адміністративних справ : Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України № 2 від 20 березня 2008 року // Вищий адміністративний суд України : офіц. вебсайт. Пленум Вищий адміністративний суд України: стор.-рубрика. URL : www.vasu.gov.ua/ua/plenum__vas.html?_m=publications&_t=rec&id=1998 (дата звернення: 11.12.20 р.)
38. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів N 2, 4, 7 та 11 до Конвенції (в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законів України: Закон України № 3436-IV від 9 лютого 2006 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006.
39. Про стан здійснення правосуддя адміністративними судами : Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 30 вересня 2013 року № 10 // Вищий адміністративний суд України : офіц. вебсайт. Пленум ВАСУ : стор.-рубрика. URL : http://www.vasu.gov.ua/ua/plenum__vas.html (дата звернення: 11.12.20 р.)
40. Про судові рішення в адміністративній справі : Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України № 7 від 20 травня 2013 року // Вищий адміністративний суд України : офіц. вебсайт. Пленум ВАСУ : стор.-рубрика. URL: http://www.vasu.gov.ua/ua/plenum__vas.html?_m=publications&_t=rec&id=2874 (дата звернення: 11.12.20 р.)
41. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI. *Голос України*. 2010. № 14.

42. Регламент Європейського Суду з прав людини : міжнародно-правовий документ від 1 листопада 2003 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067 (дата звернення: 11.12.20 р.)
43. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст.356.
44. Ухвала Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 29 Конституції України, частини п'ятої статті 156, частини третьої статті 165, пункту 4 частини першої статті 237, частини другої статті 245, пункту 2 частини першої статті 253 Кримінально-процесуального кодексу України, статті 17 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини". Вісник Конституційного Суду України. 2012. № 3. С. 78-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vksu_2012_3_18 (дата звернення: 11.12.20 р.)
45. Ухвала Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням Заїченка Володимира Георгійовича щодо офіційного тлумачення положень статей 43, 69 Закону України "Про Конституційний Суд України", положення частини першої статті 2 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" у взаємозв'язку з положенням статті 69 Закону України "Про Конституційний Суд України". Вісник Конституційного Суду України. 2016. № 1. С. 62-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vksu_2016_1_23 (дата звернення: 11.12.20 р.)
46. Щодо рішень Європейського суду з прав людини, які набули статусу остаточного. Інформаційний лист Вищого адміністративного суду України від 26 квітня 2013 року № 631/12/13-13 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0631760-13> (дата звернення: 11.12.20 р.)
47. Council of Europe. Recommendation No. R (2000) 6 on the status of public officials in Europe . URL: <http://wcd.coe.int/...=531085&SecMode=1&DocId=330030&Usage=2> (дата звернення: 11.12.20 р.)
48. Council of Europe. Recommendation No. R (91) 1 on administrative sanctions. URL: <http://www.coe.int> (дата звернення: 11.12.20 р.)
49. Council of Europe. Recommendation No. R (91) 10 on the communication to third parties of personal data held by public bodies. URL : <http://www.coe.int> (дата звернення: 11.12.20 р.)
50. Council of Europe. Recommendation Rec(2000)10 on codes of conduct for public officials . URL: <http://www.coe.int> (дата звернення: 11.12.20 р.)
51. Recommendation No. R (97) 7 of the Committee of Ministers to member States on Local Public Services and the Rights of their Users . URL: <http://www.coe.int> (дата звернення: 11.12.20 р.)

СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Адміністративне право: Підручник / Ю. П. Битяк та ін. - Х. : Право, 2010. - 624 с.
2. Петков С. В., Армаш Н. О., Соболев Є. Ю. Адміністративне право : актуальні питання та інноваційні ідеї: Навчальний посібник. К. : КНТ, 2015. 148 с.
3. Мельник Р. С., Мосьондз С. О. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): Навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Юрінком Інтер ; Буква Закону, 2019. 344 с.
4. Миколенко О. І. Теорія адміністративного процедурного права : Монографія. Харків : Бурун Книга, 2010. 336с.
5. Судова практика Вищого адміністративного суду України. / за ред. І. Х. Темкіжев. 2013. К. : Юрінком Інтер, 2013. 352 с.
6. Завгородня В. М. Стандарти функціонування цивільної служби Європейського Союзу в Європейському кодексі належної адміністративної поведінки. *Правовий вісник Української*

- академії банківської справи. *Науково-практичний журнал*. Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". Суми : ДВНВ "УАБС НБУ". № 2 (7). 2012. С. 18-22
7. Кагановська Т. Є. Організаційно-правові засади професійного розвитку державних службовців. *Правовий вісник Української академії банківської справи. Науково-практичний журнал*. Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". Суми : ДВНВ "УАБС НБУ", № 2 (7). 2012. С. 11-17
 8. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: Навчальний посібник. 3-е вид., стереот. К. : Правова єдність, 2016. 488 с.
 9. Манукян В. І. Страсбургское право. Европейский суд по правам человека. *Право, практика, комментарий : научно-популярное издание*. Харьков : Право, 2017. 600 с.
 10. Адміністративне право: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Законодавство станом на 1 грудня 2019 р. / Ю. П. Битяк та ін. 5-е вид., доп. та перероб. Харків : Право, 2020. 192 с.
 11. Агапов А. Б. Административная ответственность: Учебник. 6-е изд., перераб. и доп. М. : Юрайт, 2016. 365 с.
 12. Основи публічного адміністрування: Навчальний посібник / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіна. Харків : Право, 2018. 172 с.
 13. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : Навчально-методичний посібник. Ін-т підг. кадрів ДСЗ України. К. : Вид-во Ліра-К , 2020. 268 с.
 14. Задихайло О. А. Адміністративне право України (Загальна частина): Навчальний посібник. Харків : Право, 2016. 314 с.
 15. Константий О.В. Джерела адміністративного права України. - *Рукопис: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право*. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, Харків, 2000.
 16. Мельниченко Б. Б. Адміністративно-правове забезпечення публічного управління: європейські стандарти та їхня адаптація в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Київ, 2020. 426 с.
 17. Миколаєць В. А. Концептуальні основи зразкових та типових справ у адміністративному судочинстві. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Київ, 2020. 452 с.
 18. Комісаров С. А. Адміністративно-правове забезпечення публічного порядку в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Київ, 2020. 415 с.
 19. Крижановська В. А. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи. – *На правах рукопису*. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. Львів, 2016. 256 с.
 20. Губанов О.О. Юридична відповідальність публічних службовців: порівняльно-правове дослідження. – *Рукопис*. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2020. 432 с.

21. Бойко О.В. Гарантії забезпечення законності надання публічних послуг в Україні. Автореферат дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2020. 22с.
22. Шарая А.А. Принципи адміністративно-процедурного права: питання теорії та практики. Автореферат дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2020. 40 с.